

JO NESBØ

WSOY

pelastaako
tohtori
Proktori
jouluun?

JO NESBØ

Pelastaako
tohtori

Proktori
jouluun?

Kuvittanut Per Dybvig
Suomentanut Kati Valli

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ – HELSINKI

Luku 1

Viisi päivää ennen jouluaatto

TÄMÄ ON TARINA, joka alkaa adventtiajan viimeisen sunnuntain iltapäivähämärissä.

Paksu lumivaippa peitti alleen Norjan, eritoten Oslon, eritoten Kanuunatien ja eri-eri-*eritoten* tien päässä kallellaan seisovan, oudonnäköisen talon, jossa jonkun olisi korkea aika ottaa itseään niskasta kiinni ja luoda lumet reitiltä rappusten luota päärynäpuun ohi portille saakka. Eikö talossa asunut ketään? Asui toki, portin ja rappusten välillä näkyi jalanjälkiä, sekä pieniä että isoja, kuuran kuorruttamien ikkunoiden takana paloivat kynttilät ja piipusta nousi savua.

Ja keittiössä keittiönpöydän ääressä istui naapurintyttö nimeltä Liisi ja tuijotteli haaveksivasti tyhjyyteen kuunnellesaan Juliettea, lempeä-äänistä naista, joka seiso i hämmäntämässä isoa kattilaa ja kertoi samalla romanttista joulutarinaa rakastavaisista, jotka olivat yhdessä, menettivät toisensa ja löysivät sitten toisensa uudestaan jouluaattona.

”Minä sitten rrrakastan romanttisia tarinoita, jotka ovat keskivaiheilla surullisia”, huokaisi Liisi. ”Erityisesti silloin, jos ne ovat myös pikkuisen jännittäviä.”

Juliette Margarini nauroi ja kaatoi lisää maitoa kattilaan. ”Se, mademoiselle Liisi, johtuu siitä, että sinä istut täällä sisällä lämpimässä, etkä kulje ulkona niiden kamalien, inhottavien, näkymättömien otusten kanssa, jotka hiiviskelevät ympäriinsä näin ennen joulua.”

Samassa eteisestä kuului saranoiden kirskahdus, ja keittiöön puhalsi kylmä ilmavirta. He katsoivat toisiaan. Joku – tai jokin – oli juuri tullut sisään. Eteisen puulattia natisi askelten alla.

”K-kuka siellä?” Juliette kysyi ääni täristen.

Ei vastausta.

”K-ku...” Juliette aloitti, mutta nosti sitten kätensä kauhuissaan suunsa eteen.

Eteisen oviaukkoon oli ilmestynyt jotakin kammottavaa.

Halkopino. Pino lyhyeksi hakattuja koivuhalkoja. Puupino, joka leijui kaksikymmentä senttiä lattian yläpuolella.

”Voi ei, leijuva halkopino!” Juliette voihkaisi. ”Mitä tahdot meistä viattomista, puolustuskyvyttömistä naisista?”

”Syödä!” halkopino vastasi.

”Mon Dieu!” Juliette sanoi, koska hän on ranskalainen ja *mon Dieu* tarkoittaa samaa kuin *Jumalani!* ”Aiotko syödä meidät molemmat, vai riittääkö tuo pienempi? Syötkö koko talon, vai syötkö...”

”Syön riisipuuroa!” halkopino sanoi.

”Asetupa sitten tähän uunin viereen”, Juliette sanoi ja kääntyi taas kattilan puoleen.

Halkopino leijui puulämmitteisen kaakeliuunin luo ja romahti rymisten halkokoriin, ja leijuvalta näyttäneen puupinon takaa ilmestyi poikkeuksellisen pienikokoinen poika. Hänellä oli vielä pienempi pystynenä ja niin pienet pisamat, ettet taikuulla ole nähnyt niin pieniä vielä koskaan. Hän pudisteli lunta villapaidastaan ja nyppi koivulastuja kirkkaanpunaisista hiuksistaan ja pienen pienistä korvistaan.

”Onko nälkä, Älli?” Liisi kysyi.

”Nälkäkö?” pikkiriikkinen poika sanoi ja niisti nenänsä villapaitansa hihaan. ”Annahan kun selitän...”

”Voi ei”, Liisi mutisi.

”Kun lähdin tuolle naparetkelle, tein sen oman henkeni uhall ja vain yksi ajatus mielessäni.” Poika nosti pystyyn aivan uskomattoman lyhyen etusormen. ”Pelastaa naiset ja lapset... no, etenkin naiset... kärsimästä vilua ja nälkää. Yksinkertaisesti varustettuna, ilman minkäänlaisia kommunikointivälineitä tai navigointikojeita taistelin yksinäni läpi pirullisten hankien, jotka uhkasivat hukuttaa minut alleen useaan kertaan. En kuitenkaan luovuttanut. Sillä minä olen Älli, ja Älli ei luovuta koskaan, Älli...”

”Älli on käynyt vajassa hakemassa polttopuita”, Liisi sanoi ja osoitti keittiön ikkunasta portin luona kuun kajossa huterasti seisovaa puuliiteriä.

”Juuri niin”, poika sanoi. ”Ja siksi nälkiintynyt ja laihtunut Älli onkin nyt pikkuisen pettynyt siihen, etteivät ne naiset ja lapset – lähinnä naiset – joiden vuoksi hän on saattanut nuoren henkensä vaaraan, ole päässeet *edes vähän* pidemmälle...” Älli muljautti silmiään ja tuupertui lattialle. ”...riisipuuronkeitossa.”

”Älli, sinä olit ulkona *viisi* minuuttia.”

”Ja ruokaa saat, kun jaksat odottaa vielä viisi minuuttia”, Juliette nauroi. ”Ainakin jos nyt nouset sieltä lattialta ja katat pöydän, Älli.”

Älli pomppasi pystyyn, hyppäsi tiskipöydälle, avasi kaapin oven ja otti lautaset esiin.

Samassa lattialankkujen alta kuului pamaus.

”Mikä se oli?” Liisi kiljahti.

”Vihtori se varmaan vain keksi jotakin.”

He kuulivat kellarinrapusta raskaita juoksuaskelia, ja sitten keittiöön astui epätavallisen pitkä, laiha mies. Hänellä oli joka suuntaan sojottava, sotkuinen tukka, leveää hymyä ympäröivä ohut parta, sininen keksijäntakki ja silmälasit, jotka lähempää tarkasteltuina osoittautuivat uimalaseiksi. ”Ystävät rakkaat!” hän sanoi ja moiskautti suikon Julietten poskelle. ”Heureka!”

”Se tarkoittaa *’olen löytänyt’*”, Liisi kuiskasi Älille, joka oli ryöminyt hänen viereensä puupenkille.

”Älli *tietää* sen, pikku ystävä”, Älli sanoi. ”Mitä olet löytänyt, tohtori Proktori?”

”Odottakaahan, kun kuulette, ystävät! Olen parantanut Raspin aikasaippuaa niin, että nyt ajassa ja paikassa matkaamiseen ei tarvita erityistä aika-ammetta.” Tohtori nosti näkyville pienen shampoopullon, jonka sisällä oli vadelmanpunaista, juoksevaa ainetta.

”Saippuaa kaadetaan mihin tahansa kylpyammeeseen, saaviin tai altaaseen ja sekoitetaan kunnes se vaahtoa. Sitten täytyy vain sukeltaa pinnan alle, ajatella jotakin kaukaista paikkaa ja menneisyyden päivämäärää, ja kun nousee vedestä – vips – on siellä!”

”Mon amour, olet oikea nero!” Juliette sanoi ja rutisti tohtori Proktoria niin lujasti, että tämän kasvoille nousi vieno puna.

”Saat varmasti Soopelin palkinnon pysiikasta!” sanoi Älli, joka oli noussut penkille seisomaan. ”Voit myydä aikasaippuaa koko maailmalle, ja sinusta tulee rikas!”

”Valitettavasti niin ei käy”, tohtori Proktori sanoi hymyillen. ”Nämä ovat nimittäin viimeiset tipat, mitä Raspin aikasaip-

puasta on jäljellä, ja nyt kun Raspi on poissa, kenelläkään ei ole kaavaa, jonka mukaan sitä voisi valmistaa lisää.”

”Jotakin me kuitenkin *voimme* valmistaa lisää – nimittäin riisipuuroa!” Juliette sanoi ja nosti kattilan keskelle pöytää. ”Käykääpä kiinni, niin katsotaan, saadaanko tämä tyhjäksi!”

Ja niin he hyökkäsivät Julietten riisipuuron kimppuun. Sillä on olemassa vain yksi asia, josta Liisi ja Älli pitävät enemmän kuin Julietten riisipuurosta, ja se on tohtori Proktorin karamellivanukas. Ällihän nyt tietenkä piti kaikesta karamellinmakuisesta, ja siksi hänellä olikin aina taskussaan pullo kinuskikastiketta. Ällin äiti ei nimittäin ollut mikään varsinainen mestarikokki, joten kun Älli ja hänen siskonsa söivät päivällistä, Älli oli oppinut harhauttamaan äitiä (esimerkiksi huutamalla: ”katsokaa, seitsenjalkainen hämähäkki!”) ja ruiskauttamaan sitten salamannopeasti ruokaansa vähän kinuskikastiketta. On tosin todettava, että kalapuikot kinuskikastikkeen kera maistuvat hieman oudolta ja hernekeitto kinuskikastikkeella vielä oudommalta.

Mutta nyt he olivat Julietten ja tohtori Proktorin keittiössä. Ja heidän maiskuttaessaan ja mouskuttaessaan Juliette kertoi, miten hänen rikas perheensä Ranskassa oli viettänyt joulua isossa, kylmässä linnassa, ja heillä oli ollut ankkaa illalliseksi ja iso joukko palvelijoita, mutta ei yhtään ystäviä tai sukulaisia.

”Meillä se meni toisin päin”, tohtori Proktori sanoi ja nousi vääntämään radion päälle.

”Minun vanhemmillani oli pikkuruinen, lämmin talo, jossa ei ollut ainuttakaan palvelijaa, mutta aina jouluaattona hirveä lauma sukulaisia. Meitä oli niin paljon, että talo oli räjähtämispisteessä, ja väkeä pursui ulos ovista ja ikkunoista.” Hän oli löytänyt radiokanavan, jolta lähetettiin *Toivekonserttia*, ohjelmaa, jossa kaverit, kummit, kumppanit, kaimat, kollegat ja koulutoverit lähettivät toisilleen hyvän joulun toivotuksia ja toivekapaleita. ”Kaikki olivat keksijöitä ja kaikki puhuivat päällekkäin, kertoilivat kilvan siitä, mitä olivat juuri viimeksi keksineet”, Proktori sanoi. ”Söimme aina jotakin uutta, mitä äiti ja isoäiti olivat keksineet, ja annoimme toisillemme itse keksittyjä juttuja joululahjaksi.”

”Ai niin kuin esimerkiksi mitä?” Älli kysyi suullisten välissä.

”No, lahja nyt saattoi olla vaikka muskelihanskat, joiden avulla pystyi luomaan tonneittain lunta väsymättä lainkaan. Tai sukset, joilla oli mahdotonta kaatua. Mutta yleensä ne olivat vain kyhäelmiä, jotka räjähtivät mitä hauskimmilla tavoilla. Ja olihan sitten se vuosi, kun Inga-täti oli keksinyt konvehtirasian, jonka kaikki konvehdit puhkesivat puhumaan kun kanen avasi. Ne pulisivat kaikki yhteen ääneen siitä, kuinka herkullisia ne olivat, ja lopuksi ne vain piipittivät kuorossa: ’ota minut, ota minut!’”

”Heh hee!” Älli hirnui. ”Entä kävikö teillä joulupukki?”

Proktori tuijotti hetken tyhjyyteen ennen kuin vastasi. ”Isällä oli tapana lähteä ulos ja sanoa, että joulupukki tarvitsi apua. Ja sitten hetken päästä joulupukki tuli sisään muutaman lahjan kanssa, sanoi, että hänen piti vielä ehtiä moneen paikkaan, ja häipyi yhtä nopeasti kuin oli tullutkin.”

"Ihan *tismalleen* samalla tavalla isä meilläkin tekee!" Liisi sanoi. "Mutta tunnistan kyllä kengistä, että joulupukki on vain isä, joka on pukeutunut pukiksi."

"Entä sinä, Vihtori?" Juliette kysyi. "Tajusitko sinä, että joulupukki oli isäsi, kun hän joka vuosi tuli takaisin heti pukin lähdettyä?"

"Ei", tohtori Proktori sanoi poissaolevasti ja katsoi ikkunas-
ta ulos. "Isä ei koskaan tullut takaisin ennen kuin vasta hyvin myöhään. Pukin auttaminen on nimittäin työläs ja tärkeä tehtävä."

”Hah hah”, Älli totesi kuivasti.

”Tuollainen jouluaatto kuulostaa joka tapauksessa vähän hauskemmalta kuin aatot minun kotonani”, Liisi sanoi. ”Meidän perheessämme annetaan vain järkeviä lahjoja. Uusia koululaukkuja ja rahaa koulusoittokunnan jäsenmaksuun ja muuta sellaista. Isä vahtii, että joulukuusen ympäri tanssitaan aina oikeaan suuntaan, ja kun avaamme lahjat, äiti kerää lahjapaperit talteen ja siilittelee ne, jotta niitä voidaan käyttää taas seuraavana vuonna. Pakettikortit hän kerää myös ja kirjoittaa niihin arvion siitä, paljonko lahjat ovat maksaneet, jotta voimme seuraavana jouluna antaa lahjan antajalle suunnilleen samanhintaisen lahjan.”

”Perusteellinen äiti”, Proktori sanoi.

Liisi nauroi. ”Viime vuonna sain pienen lahjan paketoituna tavalliseen kirjepaperiin, joka oli kaiken lisäksi käytetty, koska siinä oli kirjoitusta. Kortissa luki vain JOULUPUKILTA. Paketissa oli pyrypallo, tiedäthän, sellainen lasikuula, jota ravistetaan, ja sitten sataa lunta.”

”Totta kai minä ne pallot tiedän”, Proktori sanoi. ”Ne lasikuulat nimittäin keksi minun isoisäni isoisä.”

”No, joka tapauksessa äitiä se ärsytti, sillä nyt hänellä ei ole aavistustakaan siitä, kenelle meidän pitäisi antaa vastaava lahja tänä vuonna! Enkä minä halunnut kertoa hänelle, että vastaus oli ilmiselvä. Emmehän me tunne kuin yhden henkilön, joka saisi päähänsä paketoita lahjan siihen tyyliin!”

Juliette ja Liisi käänsivät katseensa pieneen punapäähän, joka ei ollut kuulevinaankaan, vaan teeskenteli soittavansa trumpettia viheltäessään radiosta raikaavan *Jouluyö, juhlayö* -laulun trumpettisooloa.

”Onko hän *sanonut*, että lahja oli häneltä?” tohtori Proktori kysyi.

Liisi pudisti päätään.

Proktori rapsutti partaansa. ”Siinä tapauksessa et voi sulkea pois sitäkään mahdollisuutta, että se oli joulupukilta.”

”Haloo!” Liisi puuskahti. ”Joulupukiltako? En minä ole kaksivuotias!”

”Etkö siis usko joulupukkiin?”

”En! Uskotko sinä?”

”Eeen”, tohtori Proktori sanoi hitaasti. ”En minä *usko* joulupukkiin. Minä *tiedän*...”

Juliette rykäisi kuuluvasti.

”Tiedät mitä?” Liisi kysyi.

”No... Tiedän, että...” Proktori sanoi ja vilkaisi Julietteen, joka katsoi häntä varoittavasti.

”Sanotaan nyt vaikka näin”, Proktori sanoi. ”Minä tiedän, että viime vuosien aikana joulupukkiin uskovien määrä on ollut laskussa, koska joulupukki on päässyt unohtumaan lahjojenostokiireiden lomassa. Nykyään ihmiset uskovat enemmän herra Traanin tavaratalojen tarjouksiin kuin joulupukkiin. Herra Traani sen kuin rikastuu joulu joululta, kun taas joulupukki-paralle pienine, yksinkertaisine lahjoineen ei ole enää käyttöä kenelläkään.”

”Tuo nyt kuulosti ihan siltä kuin joulupukki muka olisi olemassa”, Liisi tirskuu.

”Minä...” Proktori aloitti, mutta Juliette keskeytti hänet päättävällä rykäisyllä.

”Kerrohan, kuinka teillä vietetään joulua, Älli”, Juliette sanoi.

Älli päästi muutaman kummallisen, syvältä kumpuavan korahduksen nieleskellessään sen verran riisipuuroa suustaan alas että pystyi puhumaan. ”Ennen se riippui aina siitä, oliko äidillä poikaystävää. Jos oli, minun ja siskoni piti mennä isoisäni luo – siis silloin, kun hän vielä eli. Hän sitten luki meille.”

”Jouluevankeliumiako?”

”Ei”, Älli sanoi ja otti lisää puuroa. ”Vaan kirjaa *Eläimiä joiden et toivoisi olevan olemassa*.”

”Hmm. Kuulostaa mukavalta.”

”Älyttömän mukavaa se olikin”, Älli sanoi ja kauhoi puuroa kitusiinsa. ”Tiedätkö esimerkiksi, miksi New Yorkissa alettiin rakentaa pilvenpiirtäjiä, joiden alimmissa kerroksissa oli kaupoja ja ylempänä asuntoja?”

Toiset katsoivat häntä vaiti.

”Vampyyrikirahvien takia”, Älli sanoi.

”Eihän?” Juliette kysyi ja kumartui pöydän ylle. ”Kerro lisää.”

”Ei siinä nyt paljon ole kerrottavaa”, Älli sanoi. ”Muuta kuin se, että vampyyrikirahveilla on ihan hirveät vampyyrinhampaat, joilla ne purevat ja imevät sitten verta ja olutta näin...” Kuului rohiseva ääni, kun Älli ryysti riisipuuroa lusikastaan.

”Äh!” Liisi puuskahti.

”Onneksi ne kuitenkin liikkuvat vain öisin”, Älli sanoi. ”Silloin ne hoippuvat pitkin kaupungin katuja pitkällä, luisevilla koivillaan. Ne ovat niin korkeita ja niiden jalat niin ohuet, että autot vain ajelevat niiden alla, eikä suurin osa kuskeista edes huomaa niitä. Eivätkä vampyyrikirahvit välitä autoista, koska ne jahtaavat pelkästään olutta ja verta. Ja siksi onkin mahtavaa, että niillä on niin pitkä kirahvinkaula. Siis mahtavaa nii-

den kannalta. Ei meidän kannaltamme. Sillä niiden jalkojen ja kauojen avulla ne ylettyvät kolmannen kerroksen kohdalle, vähintäänkin. Joten jos nukkuu mielellään ikkuna auki”, Älli heilutti lusikkaansa niin että puuro lensi, ”ei kannata panna makuuhuonetta tai jääkaappia yhtään alemmas kuin neljanteen kerrokseen.”

”Mon Dieu!” Juliette kuiskasi Proktorin hekottaessa hänen vieressään.

”Mutta vielä kehnommin ovat asiat Australian Pohjois-Terroritorturiassa”, Älli sanoi ja räväytti silmänsä selälleen, ”koko maapallon syrjäisimmässä ja kauheimmassa kolkassa...”

”Älli!” Liisi huusi.

Juliette kohotti toista kulmakarvaansa ja katsoi Liisiin.

”No, mitä?” Juliette kysyi. ”Jatka, mon ami.”

”Lentäviä koiria”, Älli sanoi ja levitti kätensä sivuilleen. ”Rotavia rakkeja, joilla on siivet kuin lepakoilla. Auringonlaskun aikaan ne pyrähtävät lentoon luolistaan niin valtavina parvina, että koko taivas pimenee. Sata vuotta sitten ne alkoivat muuttaa lähemmäs taajamia ja kaupunkien keskustoja, ja isoisän mukaan niistä tuli pahin elukkavitsaus sitten niiden aikojen, kun tse-tse-elefantit mellastivat Afrikan mantereella.”

Juliette nosti kauhistuneena kätensä suunsa eteen: ”*Mais non!* Ja imivätkö ne lentävät koirat siis verta ihmisistä?”

”Vertako?” Älli sanoi ja kurtisti kulmiaan. ”Miksi maailmassa ne olisivat sellaista tehneet? Nyt on kyse *koirista*. Ne kakkivat!”

”Öh... *Kakkivat?*” Juliette toisti kysyvästi ja kääntyi tohtori Proktorin puoleen. ”Mitä se on ranskaksi, Vihtori?”

”Selitän sen sinulle myöhemmin, kulta.”

”Sitä putoili joka puolelta”, Älli sanoi ja nosti kätensä pänsä päälle. ”Sitä läjähteli ihmisten hiuksiin, hattuihin, kaljuihin, pihoille, katoille, terasseille ja uima-altaisiin. Eivätkä ne olleet mitään hauvoja, joiden omistajat kulkevat niiden perässä pienten muovipussien kanssa jätöksiä keräten. Kakkaa oli paikoin metrin paksuudelta. Ruskeaa, vetelää kuraa, jossa ihmiset liputtelivat ja liukastelivat ja johon jotkut joskus jopa hukkui-
vat. Ja että se löyhkäsi! Ottaako joku muuten lisää riisipuuroa?”

”Ei kiitos”, toiset vastasivat kuorossa ja katsoivat, miten Älli kumosi loput valkoisesta, vetelästä kurasta lautaselleen.

”Niinpä lentävistä koirista luvattiin kaatopalkkio”, Älli sanoi. ”Niitä oli vain yksinkertaisesti liikaa. Australialaiset-han grillaavat mielellään kotipihallaan, joten auringonlaskun aikaan he panivat grillin tulille, ampuivat ilmaan ja – mät-kis – grillissä lötkötti tuore, valmis koirapihvi. Ihmiset söivät pihvinsä usein leivän ja sinapin ja ketsupin kanssa, ja sillä tavalla *hot dog* sai isoisän mukaan alkunsa. Ketsupista puheen ollen...” Älli otti kinuskikastikepullon taskustaan ja katsoi puurolautastaan.

”Huono idea”, Liisi sanoi.

”Samaa mieltä”, Älli sanoi ja työnsi kinuskikastikepullon takaisin taskuunsa. ”Joka tapauksessa isoisä muutti Australiaan kirjoittamaan Ejetoota.”

”Ejetoota?” Juliette toisti kysyvästi.

”*Eläimiä joiden et toivoisi olevan olemassa*”, Liisi ja tohtori Proktori vastasivat yhteen ääneen.

”Ja eräänä iltana, kun isoisä oli grillijuhlissa, grilliin mätkähti jotakin muuta”, Älli sanoi. ”Joku oli ampunut jonkinlaisen lentävän pässin, sillä oli sarvet ja kaikki!”

Liisi läiskäytti kädellään otsaansa. ”Älli, sinä valehtelet!”

”Enkä valehtele!” Älli intti.

”Vai niin!” Liisi asetti kätensä lanteilleen. ”Voitko sitten mennä kotiin hakemaan isoisäsi kirjan ja näyttää minulle sen lentävän pässin?”

”En tietenkään voi.”

”Hah! Eli sinä *valehtelet!*”

”No, no, lapset”, tohtori Proktori sanoi, mutta Älli oli jo hypännyt pöydälle.

”Sitä ei löydy kirjasta, sillä niin murealihainen pässi ei kuulu eläimiin, joiden ei toivoisi olevan olemassa”, Älli huusi. ”Se on sitä vastoin eläin, jonka olemassaolosta voi olla hyvin tyytyväinen, koska sen parempaa pyhäpäivän paistia ei voi kuvitella-kaan.”

”Tuo oli hyvin sanottu, Älli”, tohtori Proktori sanoi. ”Se oli niin hyvin sanottu, että saat palkinnoksi ottaa tiskit hoitaaksesi.”

”Tiskit... Palkinnoksi?”

”Aivan. Ja voit totta kai kysyä parhaalta ystävältäsi, haluaako hän auttaa niiden kuivaamisessa.”

Älli huokaisi, sulki silmänsä ja roikotti hetken punatukkais- ta päättään ja lyhyitä käsiään. Sitten hän nosti taas päänsä pystyyn. Avasi toisen silmänsä. Sen katse hakeutui Liisiin. ”Liisi, kuuule...”

”Hyvä on!” Liisi sanoi ja riuhtaisi äkäisesti lautasliinan kaulastaan. ”Minä autan sinua.” Ja niin hän alkoi kerätä lautasia kokoon.

Älli hyppäsi pöydältä parhaan ystävänsä viereen ja kietoi kätensä tämän ympärille. ”Sinä olet sitten kiltti, Liisi!”

”Niin, ja sinä osaat aina käyttää sitä hyväksesi!” Liisi sanoi ja läimäytti häntä päälaelle, vaikkakaan ei kovin kovaa, ja näytti melkein siltä kuin hänkin olisi vähän hymyillyt. Sillä jos Liisi oli täysin rehellinen – niin kuin hän yleensä melkein aina oli – oli olemassa pari juttua, joista hän piti vielä enemmän kuin karamellivanukkaasta, ja toinen niistä oli Älli.

Älli ja Liisi tiskasivat astiat sillä aikaa, kun Juliette ja tohtori Proktori joivat kahvia keittiönpöydän ääressä ja hyräilivät radion Toivekonsertin kappaleiden mukana. Ja Liisi kertoi, että hän toivoi joululahjaksi parempaa maailmaa, jossa köyhillä lapsilla olisi vähän paremmat oltavat, eikä nähnyt Älliä, joka seisoi hänen takanaan ja irvisteli ja huokaili niin äänekkäästi kuin vain ikinä pystyi. Ja Älli selitti, että hän toivoi vähän aikasaippuaa, jotta voisi matkustaa *Punaiseen myllyyn* vuoden 1922 Pariisissa ja nähdä tanssijattarien tanssivan cancania estradilla.

”Minä rrrakastan cancan-tanssijattaria”, Älli sanoi silmät suljettuina eikä nähnyt Liisiä, joka irvisteli ja näytti jäniksenkorvia hänen selkensä takana. Ja siinä samassa kaikki neljä jähmettyivät, sillä ääni radiossa oli sanonut tohtori Proktorin nimen.

”...Vihtori Proktori tahtoo omistaa tämän laulun omalle rakkaalleen Juliette Margarinille ja toivottaa samalla kaikille Kanuunatien asukkaille, myös Liisille ja Ällille, oikein hyvää joulua!”

Ja sitten pärähti ilmoille pienen näppäinharmonikan soittama sävelkulku, ja naisen ääni alkoi laulaa ranskaksi.

”Edith Piaf!” Juliette huudahti iloisena.

”Mistä hän laulaa?” Liisi kysyi.

”Jostakin, joka on romanttista ja keskivaiheilla hieman surullista”, Juliette sanoi. ”Mutta kuunnelkaa! Nyt se muuttuu hilpeämmäksi!”

Ja sitten tohtori Proktori tanssi Julietten kanssa, ja Liisi kysyi, haluaisiko Ällikin tanssia, ja Älli sanoi, että se sopisi kyllä, mutta vain, jos he tanssisivat cancania. Niin Liisi ja Älli siis asettuivat rinta rinnan, nostivat kädet lanteilleen ja potkivat ja-

loillaan niin korkealle kuin pystyivät huutaen samalla: ”Cancan!”

”SEURAA YLIMÄÄRÄINEN UUTISLÄHETYS! KUNINGAS ON MYYNYT JOULUN HERRA TRAANILLE!”

Radiosta kaikuva ääni katkaisi musiikin niin äkisti ja sen ilmoittama uutinen oli niin järkyttävä, että tohtori Proktori ja Juliette sekosivat askeleissaan kesken piruetin ja Älli ja Liisi kaatuivat kumpikin taaksepäin toinen jalka korkealla ilmassa.

”JA HERRA TRAANI ILMOITTAA, ETTÄ TÄSTÄ HETKESTÄ LÄHTIEN JOULUN VIETTÄMINEN ON ANKARASTI KIELLETTY NIILTÄ, JOTKA EIVÄT OLE OSTANEET LAHJOJA VÄHINTÄÄN 10 000 KRUNULLA JOSTAKIN HERRA TRAANIN TAVARATA-LOSTA.”

Kanuunatiellä maistellaan riisipuuroa, kun radiossa kerrotaan uutispommi: kuningas on myynyt kaikki oikeudet jouluun upporikkaalle herra Traanille. Tästedes joulua saa viettää vain, jos ostaa kymppitonilla lahjoja Traanin tavarataloista. Tohtori Proktori, Liisi ja Älli päättävät pelastaa joulun. Ennen sitä on kuitenkin selvittävä Traanin ilkeistä kaksospojista, käkikellossa asuvasta vampyyrikirahvista, jouluoikeuskaupan suututtamista suomalaisista – ja vielä loppuun palaneesta joulupukista, joka ei ole tippaakaan sellainen kuin yleensä kuvitellaan... Eikä ystävillämme ole apunaan kuin pieni tilkka aikasaippuaa ja loputon varasto pierupulveria.

Kulkuset kilisevät ja lumihiutaleet leijailevat, mutta jääkö joulunvietto rikkaiden yksinoikeudeksi?

Norjalainen Jo Nesbø on yksi maailman suosituimmista rikoskirjailijoista. Nesbøn riemukkaita lastenromaaneja tohtori Proktorista on julkaistu jo 38 maassa. **Pelastaako tohtori Proktori joulun?** on sarjan viides kirja.

www.wsoy.fi

L84.2

ISBN 978-951-0-42777-4